

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
з підготовки до практичних занять,
самостійної та індивідуальної роботи з
освітнього компонента «Психологія кіберпростору»
для здобувачів спеціальності С4 «Психологія»
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
денної та заочної форми здобуття вищої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

на засіданні кафедри публічного управління та
адміністрування
Навчально-наукового юридичного інституту
(протокол № 2 від 21.10.2025р.)

ПОГОДЖЕНО

на засіданні Науково-методичної ради
Державного університету економіки і
технологій
(протокол № 3 від 21.10.2025р.)

Кривий Ріг
2025

Методичні вказівки з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітнього компонента «Психологія кіберпростору» денної та заочної форми здобуття вищої освіти / укладачі: Ю. МАЄР, Н. ШУЛЮК, М. ТЮГАНОВА. Кривий Ріг, ДУЕТ, 2025 р. 20 с.

Укладачі:	Юлія МАЄР	доктор філософії з психології, доцент кафедри психології
	Надія ШУЛЮК	магістр психології, асистент кафедри психології
	Марія ТЮГАНОВА	магістр психології, асистент кафедри психології

Відповідальний за випуск: Ганна ПУРІЙ, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітнього компонента «Психологія кіберпростору». Ці методичні рекомендації розроблено для здобувачів вищої освіти спеціальності С4 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання. Метою методичних рекомендацій є створення цілісного навчально-методичного супроводу курсу, який сприяє формуванню у студентів глибокого розуміння особливостей кіберпсихології, психології кіберпростору та цифрової взаємодії. Рекомендації допомагають оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками аналізу цифрової поведінки, розвитку критичного ставлення до інформації, розпізнавання патогенних ефектів кіберпростору та етичних аспектів психологічної роботи в онлайн-середовищі.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Перелік завдань з підготовки до практичних занять та самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти	10
Поточне та підсумкове оцінювання	12
Перелік питань для підготовки до підсумкового оцінювання	18
Список використаних джерел	20

ВСТУП

Актуальність. У сучасному світі кіберпростір стає невід'ємною частиною життя людини, радикально трансформуючи її когнітивні, емоційні та соціальні процеси. Зростаюча роль цифрових технологій, інтернету та віртуального спілкування вимагає глибокого психологічного розуміння цих явищ для адаптації, профілактики кіберзалежностей і розвитку здорової цифрової культури. Освітній компонент «Психологія кіберпростору» є ключовим для підготовки фахівців, здатних ефективно працювати у нових умовах інформаційного суспільства.

Мета освітнього компонента «Психологія кіберпростору» – сформувати у студентів цілісне уявлення про психологічні особливості взаємодії людини з цифровим середовищем, вивчити закономірності формування віртуальної ідентичності, поведінки в кіберпросторі, а також психологічні аспекти впливу інформаційно-комунікаційних технологій на особистість і соціальні відносини. Забезпечити опанування знаннями про психічні явища, які виникають у процесі онлайн-комунікації, діяльності в соціальних мережах, кібербезпеки та цифрової залежності. Розвинути навички аналізу й інтерпретації психологічних ризиків і можливостей, що супроводжують діяльність людини у віртуальному просторі.

Завдання дисципліни: є формування у студентів цілісного уявлення про психологічні особливості взаємодії особистості з кіберпростором, вивчення впливу цифрових технологій на пізнавальну, емоційну та поведінкову сфери, оволодіння методами діагностики, профілактики та корекції кіберзалежності й онлайн-ризиків, розвиток навичок критичного мислення та етичної відповідальності в цифровому середовищі, а також здатності застосовувати отримані знання у професійній діяльності психолога.

Метою методичних рекомендацій є надання допомоги здобувачам вищої освіти сформувати систему теоретичних знань та практичних навичок застосування основних положень правового регулювання суспільних відносин у сфері створення, збирання, обробки, зберігання, поширення та використання інформації, а також захисту прав і свобод людини в інформаційному просторі.

Тема 1: Кіберпростір і психіка.

1. Поняття кіберпсихології та її визначення в наукових дослідженнях; кіберпсихологія як новий напрям психології та її зв'язок з інженерною психологією;
2. Співвіднесення понять «кіберпсихологія» та «інтернет-психологія»; передумови формування кіберпсихології як науки;
3. Внесок Дж. Сулера у становлення кіберпсихології; історія розвитку кіберпсихології, ключові етапи та провідні вітчизняні й зарубіжні дослідники; перспективи наукових досліджень у кіберпсихології;
4. Інтернет як ядро кіберпростору, історія його виникнення, етапи розвитку та концепція Інтернету речей;
5. Поняття кіберпростору, його властивості та зв'язок із фізичною реальністю; людина як суб'єкт кіберпростору та її місце в мережевому суспільстві; вплив кіберпростору і кібертехнологій на психіку людини, її

пізнавальні процеси, емоційний стан і поведінкові прояви.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кіберпсихологія і які її основні напрямки?
2. Яку роль відіграє Джон Сулер у формуванні кіберпсихології?
3. Як Інтернет пов'язаний з поняттям кіберпростору?
4. Які основні впливи кіберпростору на психіку людини?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 2: Теорії взаємодії «людина – комп'ютер».

1. Поняття людино-комп'ютерної взаємодії (НСІ) та його інтерпретація у вітчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях; основні підходи та теорії НСІ, еволюція засобів взаємодії між людиною і комп'ютером;

2. Класифікація засобів НСІ: машинні коди, мови програмування, вербальна комунікація, системи розпізнавання мовлення, письма, жестів і міміки, а також технології доповненої та віртуальної реальності; перспективи інтеграції всіх сенсорних систем людини у взаємодію з кіберпростором;

3. Філософське осмислення проблематики НСІ у працях Ж. Бодріяра, Ж. Дельоза і Ф. Гваттарі, Р. Барта, Ю. Лотмана, Д. Рашкоффа, М. Маклюена; аналіз кіберпростору як предмету соціальної та клінічної психології;

4. Трансформації психіки сучасної людини в аспектах сприйняття простору (М. Маклюен, Е. Боданіс, Е. Тоффлер), часу (Т. Еріксон), технологій (побутова медіатехніка, посткомп'ютерні пристрої, соціальні роботи тощо);

5. Поняття штучного інтелекту, психологічні особливості взаємодії людини з ШІ, а також прогнози щодо перспектив і наслідків заміщення людської діяльності штучним інтелектом у різних сферах суспільного життя.

Питання для самоконтролю:

1. Які технології використовуються для взаємодії людини з комп'ютером?
2. Які психологічні особливості взаємодії з штучним інтелектом?
3. Як філософи інтерпретують проблему взаємодії людини і комп'ютера?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 3: Психологія сприйняття інформації в інтернеті.

1. Поняття інформації, її основні види та властивості, значення інформації в умовах сучасної цифрової епохи; особливості залучення когнітивних процесів – відчуття, сприйняття, мислення, уваги, пам'яті та уяви – до процесів сприймання, обробки та збереження інформації;

2. Характеристика інформаційного суспільства та інформаційного простору, особливості поширення і споживання інформації в мережі Інтернет;

3. Психологічні аспекти сприйняття цифрової інформації, зокрема

вплив мультимедійності, гіпертекстовості та феномену читання «по діагоналі»; психологія інтернет-пошуку (SEO) та методи ефективної дистрибуції журналістських матеріалів у мережі;

4. Феномен інформаційної залежності як ознаки сучасного суспільства, поняття інформаційного голоду, а також психологічні особливості сприйняття інформації в онлайн-середовищі.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні види інформації існують?
2. Як мультимедійність впливає на сприйняття цифрової інформації?
3. Що таке інформаційна залежність?
4. Як феномен «читання по діагоналі» змінює процес засвоєння інформації?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 4: Кіберсоціалізація особистості.

1. Поняття соціальної адаптації та соціалізації в психології, стадії соціалізації: адаптація, індивідуалізація, інтеграція та участь у трудовій діяльності; характеристика поняття кіберсоціалізації та основні підходи до її визначення в зарубіжній і вітчизняній науковій традиції;

2. Аналіз теорії поколінь Вільяма Штрауса і Ніла Хоува, включаючи опис поколінь традиціоналістів, бебі-бумерів, X, Y, Z та особливостей їх соціалізації у кіберпросторі;

3. Феномен цифрового покоління як спільноти, що від народження взаємодіє з цифровими технологіями, та специфіка його соціалізації; складові процесу кіберсоціалізації особистості, роль соціальних мереж як середовища соціалізації, а також ключові показники рівня кіберсоціалізації індивіда.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кіберсоціалізація?
2. Які особливості соціалізації поколінь Z і цифрових поколінь?
3. Яку роль відіграють соціальні мережі у процесі кіберсоціалізації?
4. Які показники рівня кіберсоціалізації існують?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 5: Психологія віртуального спілкування.

1. Психологічне визначення процесу спілкування: підходи загальної психології.

2. Спілкування як суб'єкт-суб'єктна взаємодія: інформаційний, емоційний та когнітивний аспекти.

3. Поняття віртуального спілкування: специфіка, особливості та функції. Синхронне та асинхронне віртуальне спілкування: порівняльний аналіз.

4. Формати онлайн-спілкування: соціальні мережі, чати, месенджери,

інтернет-форуми. Спілкування через відеозв'язок та групові відеоконференції: переваги і виклики. Інтеграція у віртуальні спільноти: групи, клуби, мережеві об'єднання.

5. Аксіологічна характеристика інтернет-середовища: цінності та норми.

6. Розшарування віртуального «Я»: постмодерністська інтерпретація особистості в Мережі. Множинність «Я» в Інтернеті: колективна особистість і swarm intelligence.

7. Нікнейм як елемент віртуальної ідентичності: види, принципи створення, етика. Аватар як психологічний і соціокультурний символ: функції та інтерпретації.

8. Фейки та підробка особистості в Інтернеті: психологічна мотивація та соціальні наслідки.

9. Флейм, флуд, холівар, модератор: конфлікти та регулювання комунікації в мережі.

10. Нетикет: правила та принципи етичного спілкування онлайн. Тролінг: соціокультурні витоки, типологія та наслідки. Конфлікти у віртуальному середовищі: причини, форми, шляхи вирішення.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні функції віртуального спілкування?
2. У чому різниця між синхронним і асинхронним спілкуванням?
3. Що таке розшарування віртуального «Я»?
4. Які соціокультурні наслідки тролінгу?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 6: Психологія соціальних мереж.

1. Поняття соціальної мережі, історія її виникнення та етапи розвитку, цілі функціонування соціальних мереж та характеристика найпопулярніших із них, зокрема Facebook, Instagram, Twitter, Google Plus, TikTok, Likee, з акцентом на їхні спільні та відмінні риси;

2. Аналіз демографічних особливостей аудиторії соціальних мереж і побудова психологічних портретів користувачів із класифікацією за мотивацією; конструювання віртуального образу «Я» та стратегії самопрезентації в цифровому просторі;

3. Характеристика внутрішнього соціального середовища мереж, поняття віртуальної дружби, підписників і фоловерів, а також психологічні особливості міжособистісної взаємодії у соціальних мережах, включно з віртуальними знайомствами та їх впливом на особистісний розвиток;

4. Соціальні мережі як платформи для самовираження через коментарі, пости та лайки, а також як середовище для професійної та комерційної діяльності, включно з методами оформлення персональних і бізнес-сторінок та залучення аудиторії; феномен кіберадикції, пов'язаної з використанням

соціальних мереж, прийоми ефективної комунікації у віртуальному середовищі та роль соціальних мереж у процесах маніпуляції масовою свідомістю.

Питання для самоконтролю:

1. Які цілі функціонування соціальних мереж?
2. Що таке кіберадикція?
3. Які стратегії самопрезентації використовують користувачі соціальних мереж?
4. Які методи маніпуляції масовою свідомістю застосовують у соцмережах?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 7: Патогенні ефекти кіберпростору.

1. Негативні наслідки взаємодії людини з кіберпростором: загальний огляд.
2. Поняття та класифікація кіберзалежностей: кіберадикція, інтернет-адикція, кіберзалежність, інтернет-залежність. Типологія кібер-адикцій: ігрова залежність, фінансова залежність, компульсивний вебсерфінг.
3. Соціальні форми кіберзалежностей: залежність від віртуального спілкування, соціальних мереж та онлайн-знайомств.
4. Специфічні прояви кіберзалежностей: кіберсексуальна залежність, номофобія, синдром фантомного дзвінка.
5. Новітні форми цифрових розладів: кіберхондрія, кіберхвороба, фейсбук-депресія, ефект пошукового рядка.
6. Психологічні наслідки впливу кіберпростору: зміна свідомості, викривлення реальності, порушення уваги та сну.
7. Соціально-емоційні наслідки кіберадикцій: втрата емпатії, емоційної близькості, зростання егоцентризму. Психосоматичні розлади, спричинені цифровим середовищем.
8. Методи діагностики кіберзалежностей: спостереження, бесіда, психодіагностичне тестування.
9. Психологічна допомога та профілактика при різних видах кіберадикцій.

Питання для самоконтролю:

1. Які види кіберзалежностей існують?
2. Як кіберпростір впливає на зміну свідомості?
3. Що таке синдром фантомного дзвінка?
4. Які методи діагностики кіберзалежностей застосовують психологи?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

Тема 8: Психологічна діяльність у віртуальному просторі.

1. Передумови перенесення професійної діяльності психолога в онлайн-середовище.
2. Онлайн-психологічне консультування: особливості, можливості та обмеження. Формати дистанційного консультування: відеозв'язок, соціальні мережі, месенджери.
3. Професійна присутність психолога в Інтернеті: ведення блогу, персональної сторінки та профілю в соцмережах.
4. Самопрезентація психолога в онлайн-просторі: принципи, інструменти, цільова аудиторія. Етичні засади та норми онлайн-консультування: конфіденційність, професійні межі, безпека.
5. Пошук клієнтів у цифровому середовищі: ефективні стратегії та маркетингові інструменти.
6. Застосування сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності психолога.

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості онлайн-психологічного консультування?
2. Які етичні норми важливі у дистанційній психологічній допомозі?
3. Які маркетингові інструменти застосовують психологи для пошуку клієнтів в інтернеті?
4. Як психологи можуть ефективно презентувати себе в цифровому просторі?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-5.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання 1.

Проведіть мінідослідження: опишіть, як людина змінює своє емоційне або когнітивне сприйняття в залежності від перебування у кіберпросторі.

Завдання 2.

Підготуйте коротку презентацію історії розвитку кіберпсихології з акцентом на ключові етапи та дослідників.

Завдання 3.

Підготуйте доповідь про потенційні психологічні виклики взаємодії людини зі штучним інтелектом у різних сферах життя.

Завдання 4.

Проаналізуйте власне споживання інформації в інтернеті: скільки часу приділяєте читанню, перегляду відео, пошуку? Запишіть висновки.

Створіть список рекомендацій для ефективного сприйняття інформації онлайн на основі теорії мультिकанальності та феномену «читання по діагоналі».

Завдання 5.

Опишіть у короткому есе (до 1 сторінки), як соціалізація в цифровому середовищі відрізняється від традиційної.

Завдання 6.

Складіть правила етикету для онлайн-спілкування з прикладами порушень і способами їх уникнення.

Завдання 7.

Зробіть порівняльний аналіз двох популярних соцмереж за їхніми можливостями для самопрезентації та формування спільнот.

Завдання 8.

Вивчіть симптоми кіберзалежності на прикладі реальних випадків (з відкритих джерел) і підготуйте короткий звіт.

Або

Підготуйте план профілактики кіберрадикації серед студентів університету.

Завдання 9.

Розробіть пам'ятку для батьків про ознаки цифрових розладів у дітей та способи профілактики.

Завдання 10.

Напишіть есе (1-1,5 сторінки) на одну з запропонованих тем:

1. Виникнення та розвиток кіберпсихології як наукової дисципліни.
2. Психологічні аспекти взаємодії людини з комп'ютером.
3. Роль інформації у формуванні цифрової свідомості.
4. Кіберсоціалізація: переваги та ризики.
5. Психологія віртуального спілкування: виклики сучасності.
6. Вплив соціальних мереж на самоідентифікацію особистості.
7. Кіберадикція: психологічний портрет та шляхи подолання.
8. Множинність «Я» в Інтернеті: психологічні аспекти.
9. Нетикет і його роль у підтриманні здорової комунікації.
10. Психологія тролінгу та методи протидії.
11. Патогенні ефекти кіберпростору: сучасні дослідження.
12. Етичні норми в онлайн-консультуванні.
13. Вплив штучного інтелекту на психологічну сферу.
14. Трансформація сприйняття часу та простору у цифрову епоху.
15. Психологічні виклики дистанційної роботи психолога.
16. Перспективи розвитку кіберпсихології у XXI столітті.

ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

G. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Складові поточного контролю результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	Форма підсумкового контролю			
	екзамен		залік	
	за формами навчання		за формами навчання	
	денна	заочна	денна	заочна
Поточний контроль				
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях	-	-	40	30
Виконання модульних контрольних робіт	-	-	20	20
Виконання і захист завдань самостійної роботи	-	-	30	40
Професійні комунікації за компонентом	-	-	5	5
Наукова робота за компонентом	-	-	5	5
Підсумковий контроль				
	-	-	-	-
УСЬОГО	-	-	100	100

Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремого здобувача, академічної групи, курсу.

Контроль знань здійснюється у вигляді:

- 1) поточного контролю знань ;
- 2) підсумкового контролю знань .

Поточний контроль знань здобувача є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеню засвоєння здобувачем програмного матеріалу.

Підсумковий контроль результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти

1. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння категоріальним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;
- вміння демонструвати практичні навички при розв'язуванні задач, вирішенні ситуацій;
- вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

2. Загальна підсумкова оцінка вивчення освітнього компоненту з підсумковим

контролем у формі екзамену складається із суми результатів поточного та підсумкового контролю, яка фіксується в екзаменаційній відомості. Якщо за результатами екзамену здобувач вищої освіти набрав менше 30 балів, вважається, що він не склав екзамен. В цьому випадку підсумкова оцінка складається лише з результатів поточного контролю, яка і фіксується в екзаменаційній відомості.

3. Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали від 21 до 59 балів (включно), після належної підготовки мають право повторно скласти екзамен.

Перескладання екзамену з дисципліни дозволяється двічі (вдруге – комісії). У загальному підсумковому оцінюванні рівня результатів освітньої діяльності цих здобувачів вищої освіти враховується результат поточного контролю рівня знань, умінь та навичок.

Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали менше 21 бала, не допускаються до повторного складання екзамену.

Вони повинні вивчати освітній компонент за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи, після чого здобувач вищої освіти допускається до перескладання екзамену.

Зміст даного пункту розповсюджується на здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

4. Порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітнього компоненту регулюється Положенням про порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення дисципліни.

Освітній процес в Університеті відбувається за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне, факультативне заняття;
- 3) контактне заняття;
- 4) консультація.

Лекція – це основна форма проведення навчального заняття, що є логічно довершеним, науково обґрунтованим і систематизованим викладом певного наукового чи науково-методичного питання, ілюстрованим за

необхідності засобами наочності та демонстрацією результатів досліджень.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідного освітнього компонента.

Лекція повинна охоплювати все нове, що є в законодавчих та інших нормативно-правових актах, у фаховій і навчальній літературі, висвітлювати динаміку змін та актуальні проблемні питання. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів кафедри, лекція повинна мати проблемний характер.

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі освітньої програми і послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця.

У ході самостійної роботи здобувачів вищої освіти має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, визначається навчальним планом і становить, як правило, не менше як $1/3$ і не більше як $2/3$ загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента.

Науково-дослідницька робота – це форма організації наукової та дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідницької діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково-дослідних умінь, навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти в Університеті відбувається за трьома основними напрямками: науково-дослідницька робота в освітньому процесі; науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час; науково-організаційні заходи – конференції, конкурси, олімпіади та ін.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у освітньому процесі є обов'язковою і визначається навчальними планами і робочими навчальними планами (спеціальні лекційні курси з основ наукових досліджень, різні види навчальних занять з елементами наукових досліджень тощо).

Виконання науково-дослідницької роботи у процесі вивчення освітніх компонентів відбувається за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Індивідуальне завдання – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти і має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань належать такі: підготовка рефератів, есе, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо.

Види індивідуальних завдань, терміни їх видачі, виконання і захисту встановлюються кафедрою.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт з комплексної тематики кількома здобувачами вищої освіти.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання:

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

В т.ч.: 20 (8*1,35) балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на практичних заняттях ; 10 (8*0,65) балів - виконання завдань для

самостійної роботи відповідної теми;

10 балів (2*5) модульні
контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька
робота

5 балів професійні комунікації за
компонентом

Усього 50 балів за поточний
контроль.

Розподіл балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

T1, В т.ч.: 10 балів (4*2,5)

- знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 20 балів - виконання і захист завдань для самостійної роботи;

10 балів (2*5) модульні контрольні роботи

5 балів науково-дослідницька
робота

5 балів професійні комунікації за
компонентом

Максимальна кількість балів за поточним контролем складає 50 балів.

Критерії оцінювання відповіді на семінарських
заняттях

Оцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні. Знання питання, належне висвітлення питання, вміння скласти тезисний план відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Ґрунтовні знання першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити узагальнення та висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання. Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотно по суті. Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів

та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Оцінка за шкалою, що використовується в ДУЕТ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка у формі заліку (для вибіркових дисциплін)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	зараховано	A
80-89	Добре	зараховано	B
70-79			C
66-69	Задовільно	зараховано	D
60-65			E
21-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано — з можливістю повторного складання заліку	FX
0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано — з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

5. Що таке кіберпсихологія і як вона сформувалась?
6. Назвіть основні етапи розвитку кіберпсихології.
7. Які ключові дослідники внесли значний внесок у кіберпсихологію?
8. Як Інтернет формує ядро кіберпростору?
9. Опишіть вплив мультимедійності на сприйняття інформації.
10. Визначте поняття кіберсоціалізації.
11. Які особливості соціалізації поколінь Z та цифрових поколінь?
12. Як у віртуальному спілкуванні проявляється множинність «Я»?
13. Наведіть приклади патогенних ефектів кіберпростору.
14. Опишіть феномен кіберадикції.
15. Що таке синдром фантомного дзвінка?
16. Які психологічні наслідки має взаємодія з кіберпростором?
17. Визначте особливості онлайн-консультування.
18. Які етичні принципи важливі у роботі психолога онлайн?
19. Які особливості сприйняття часу у цифрову епоху?
20. Як штучний інтелект впливає на психологічну діяльність?
21. Назвіть головні характеристики інформаційного суспільства.
22. Як впливають соціальні мережі на формування віртуального образу «Я»?
23. Які проблеми виникають у віртуальній комунікації?
24. Які методи профілактики кіберзалежності відомі?
25. Як цифрове середовище впливає на емоційний стан людини?
26. Які аспекти психології сприйняття інформації є найбільш актуальними?
27. Назвіть основні складові кіберсоціалізації.
28. Як здійснюється психологічна діагностика кіберзалежностей?
29. Які виклики постають перед психологом у віртуальному просторі?
30. Як трансформується сприйняття простору у цифрову епоху?
31. Опишіть роль соціальних мереж у житті сучасної молоді.
32. Які елементи формують психологічний портрет користувача соцмереж?
33. Які особливості асинхронного спілкування в інтернеті?
34. Визначте феномен інформаційної залежності.
35. Як змінилися когнітивні процеси в умовах цифрової епохи?
36. Назвіть основні види кіберзалежностей.
37. Які психологічні наслідки мають тривалі взаємодії з кіберпростором?
38. Які соціокультурні аспекти впливають на розвиток кіберпсихології?

39. Які основні формати онлайн-психологічного консультування існують?
40. Визначте поняття «віртуальна ідентичність».
41. Як можна підтримувати етичні межі в онлайн-консультуванні?
42. Які можливості дають доповнена і віртуальна реальність для психології?
43. Опишіть основні тенденції розвитку кіберпсихології на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства : монографія / авт. колектив : Н. М. Токарева, А. В. Шамне, О. О. Халік та ін.; ред. Н. М. Токаревої. Київ : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017. 220 с.
2. Махній М.М. Мережеве суспільство : кіберпсихологічний путівник. Київ : Academia.edu, 2018. 176 с.
3. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного аналізу: монографія К. : Слово, 2017. 391 с.

Додаткова:

1. Зінченко О. В. Психологічний аналіз проблеми інтернетспілкування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2014. Вип. 2(2). С. 26-31.
2. Культура віртуального спілкування: методичні поради /Упр. культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін.; ХОУНБ ім. М. Островського. Хмельницький, 2014. 28 с.
3. Онищенко О. С., Горовий В. М., Попик В. І. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : [монографія] / Онищенко О. С., Горовий В. М., Попик В. І.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. –220 с.
4. Рибка С. В. Кіберпростір, управління інфраструктурою, кібербезпека. Стратегічна панорама. 2015. № 1. С. 126-134.
5. Ярченко, Ю. В. Інтернет-залежність молоді як соціальна проблема / Ю. В. Ярченко, А. Дрюк // Вісник Приазовського державного технічного університету = Reporter of the Priazovskyi State Technical University : зб. наук. праць / ДВНЗ «ПДТУ». – Маріуполь, 2019. – Вип. 3. – С. 75–81.